

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

НЕРУБАЙСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ЛЦЕЙ № 1 НЕРУБАЙСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ОДЕСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Одеса - 2023

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано Вченою Радою

Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д. Ушинського»

Протокол № 8 від 23 лютого 2023 р.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Ірина Анатоліївна Княжева

Кандидат педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ Євгенія Василівна Тягнирядно

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник наукових праць / редкол. О.Я.Чебикін та ін. Одеса: Університет Ушинського, 2023. 264 с.

© Кафедра педагогіки

Університету Ушинського, 2023

©Нерубайський академічний ліцей № 1 Нерубайської сільської ради,
Одеського району Одеської області, 2023

досвіду – повинен постійно працювати над собою, оновлювати свої знання та вміння, щоб не зупинятися на місці, а тим більше не залишатися у минулому, адже він впливає на майбутню діяльність молодих людей, і тим самим визначає розвиток суспільства в цілому.

Література

1. Зязюн І. А. , Крамущенко Л.В., Кривонос І.Ф.. Педагогічна майстерність: підручник. 2-ге вид. доп. і переробл. Київ : Вища школа, 2014. 422 с.

2. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія та практика. Київ: Освіта, 2002. 240 с.

3. Скворцова С.О. Професійна компетентність вчителя: зміст поняття. *Наука і освіта*. 2009. №4. С.93-96.

ЯКІСНА МУЗИЧНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТ.

*Музика може змінити світ,
оскільки вона здатна змінити людей.*

Є.Боно

С.О.Коваленко,

заступник директора з виховної роботи

Нерубайського академічного ліцею № 1

Нерубайської сільської ради,

Одеського району Одеської області

Після повномасштабного вторгнення російських військ в Україну весь світ зміг спостерігати за протистоянням українців. Громадянський опір діє зараз чи не на усіх фронтах, тож мистецтво та культура також не можуть стояти осторонь. Це одні з тих рушійних сил, які дають нам силу в протистоянні, перш за все, за право створювати мистецтво. Це саме та зброя, яка додає нам насаги для руху вперед.

Війна змінила життя країни на довгий час. І це буде залишатися ще довго саме тією лінією, яка буде проходити через будь-яку творчість. Насправді, творчі люди зовсім перестануть займатися або знайдуть те, що їх надихає саме в цих умовах. Творчість повинна надихати людей, тому що це життя, це культура і без неї важко уявити суспільство. Тому, звичайно, творчість повинна бути, але вона трансформуються під сучасні реалії.

Творчість під час війни можлива і навіть необхідна, тому що вона дозволяє підтримувати певний емоційний стан на адекватному рівні. І, насправді, важливо підтримувати бойовий дух воїнів, які реально борються за свободу України зараз, і тих людей, які забезпечують їм тил [2].

За словами В. Сухомлинського: «Пізнання світу почуттів неможливе без розуміння й переживання музики, без глибокої духовної потреби слухати музику й діставати насолоду від неї. Без музики важко переконати людину, яка вступає в світ, у тому, що людина прекрасна, а це переконання, по суті, є основною емоційної, естетичної, моральної культури» [1].

Музика, тісно пов'язана з історією, бо твори які створюють композитори завжди відповідають історичним подіям, різним соціальним проблемам.

Сьогодні, коли перебудовується традиційна система загальної освіти, кожний вчитель шукає свої напрямки у навчанні. Дуже важливо не втратити головне – людину, як особистість, яка не тільки має знання з різних дисциплін, а й здатна розуміти, відчувати прекрасне, а отже, співчувати іншим людям.

Урок музики - основна форма організації музично-виховної роботи в школі, хоч поглиблюються ще знання з музики і в позаурочний час. Урок включає в себе різні види музичної діяльності учнів: спів, музично-ритмічні рухи, гра на ДМІ, слухання музики, музична грамота, малювання прослуханих творів.

Для уроків музики характерною є особлива емоціональна атмосфера – це цілком природно, адже музика – мова почуттів: вона хвилює, викликає в дітей певні настрої і переживання. Одержані враження посилюються під впливом учителя, який передає свої почуття не тільки у виразному виконання твору, але і

в слові, міміці, жестах. Таким чином, концентруючи увагу учнів на звучання музики і розвиваючи їхню увагу ми допомагаємо дітям увійти у світ музики, музичних образів, яскраво відчуті їх виразність.

Кожен урок має багато спільних рис, але й має свою своєрідність і неповторність. Урок має мати: мету і завдання, зміст і структуру, засоби і методи, прийоми роботи, бо без цього не можна досягнути хороших результатів. У зміст уроку входять твори різні за характером, настроєм, тому для досягнення його цілісності важливо добре визначити його структуру: послідовність різних видів музичної діяльності [3].

Продумуючи емоціональний рисунок уроку, перехід від одного твору до другого, ми прагнемо підтримувати необхідний емоційний настрій, знайти прийоми переключення уваги учнів. При побудові уроку важливо враховувати ступінь фізичного, розумового та емоціонального навантаження учнів.

Для формування загальнокультурної компетентності учнів у процесі проведення уроків музичного мистецтва ми використовуємо ігрові технології, які є однією з унікальних форм навчання, що дозволяє зробити цікавою, захоплюючою роботу учнів не тільки на уроці, але й в позакласній роботі.

Музично-дидактичні ігри – одна із цікавих форм інтерактивних технологій, які ми постійно використовуємо на уроках. Такі ігри допомагають розвитку музичного сприйняття та музичних здібностей.

Наприклад, ігрова технологія «Горбинка запитань» допомагає дітям дати відповіді на поставлені запитання перед або після слухання твору та навчитися формулювати запитання самостійно.

Застосовуємо **інтерактивні форми роботи**: колективно-групові (мозковий штурм, незакінчені речення, мікрофон, дерево рішень); роботу в мікрогрупах (парах, трійках), що дає можливість учням приймати рішення, навчати і допомагати однокласникам.

Проектні технології ми спрямовуємо на організацію самостійної діяльності учнів для досягнення конкретного практичного результату.

Інтелектуальна діяльність допомагає розвивати інтелектуальні та творчі здібності школярів. Цьому сприяють музичні творчі завдання, а саме: складання музичних казок до змісту уроку, створення ілюстрації до музичного твору, підбір музичного супроводу до казкового сюжету, емоційний відгук на музичний твір та відображення своїх почуттів на папері.

Для активізації пізнавальної діяльності учнів використовуємо різноманітні форми проведення уроків музичного мистецтва: урок-вікторина, урок-концерт, урок-дискусія, урок-подорож, урок-музичний квест. Отже, щоб структура уроку була гнучкою, потрібен творчий підхід до його побудови.

Особливу роль на уроках музики відіграє наочність. Вона в основному застосовується в музично-дидактичних іграх та спеціальних завданнях.

Ми у дослідженні зазначаємо, що *спів* – це основний вид діяльності на уроках музичного мистецтва. Діти люблять співати, тому наше завдання – навчити співу правильно, системно, послідовно й показати, як має звучати вокальний голос і звук. Особливо спів поліпшує мовлення дітей. Співаючи, діти змушені протяжно вимовляти слова, що формує чітку вимову, сприяє правильному засвоєнню слів. Крім того, слова в пісні підпорядковані певному ритму, що також допомагає вимові важких звуків і складів. Тому музичне виховання є могутнім засобом, який сприяє всебічному і гармонійному розвитку особистості.

Улюблена форма виконання вокальних творів моїми вихованцями – це драматизація пісні. Ми пропонуємо учням у процесі виконання пісні змодельовати ситуацію, програти сюжет відповідно до ролей.

Другий вид діяльності, яким ми займаємося на уроках мистецтва – *розвиток ритмічного чуття*. Це важливий вид діяльності, який необхідний не тільки на уроках музичного мистецтва, а й у повсякденному житті. *Ритм* – це координація рухів, а розвиток ритмічного чуття кожній дитині необхідний.

Одним із найважливіших завдань сучасної школи є формування творчої особистості, яка здатна до нестандартного мислення, вміє творчо підходити до вирішення проблем. На своїх уроках ми пропонуємо такі творчі завдання:

- скласти легенду, казку чи оповідання, де головними героями є музика, музичні інструменти, музиканти;
- намалювати ілюстрацію до музичного твору;
- виготовити ударні чи шумові музичні інструменти;
- створити ребуси, кросворди, де б містилися вивчені поняття.

На уроках музичного мистецтва діти мають навчатися, а творення без навчання може призвести до невідомого результату. Саме тому діти повинні опанувати мистецьку грамоту. На уроці музичної грамоти школярі опановують важливі елементи, такі як: мелодія, динаміка, темп, ритм, лад, знайомляться з різними тембрами та музичною формою.

Музичне сприймання розвивається не тільки в процесі слухання музики, а й в інших видах музичної діяльності. Тому дуже важливо, щоб учні набували навичок і вмій під час співу, ритміки, гри, а також в процесі вивчення музичної грамоти, яка допоможе їм краще зрозуміти і виразно виконувати твори. Таким чином у виконавській діяльності ми намагаємося інтенсивно розвивати музичні творчі здібності, розширювати можливості активного сприймання музики, а це в свою чергу, залежить від правильного розв'язання загальноосвітніх завдань.

Якщо декілька десятиріч тому уява про музику пов'язувалась лише з концертним залом, то в наш час – час новітніх технологій, це зовсім інакше. Учні розширюють свій музичний світогляд за допомогою інтернет ресурсів, комп'ютерів, аудіо і відеозаписів. В таких умовах музичне виховання набуває ще більшої значимості.

Основою виховання музичної культури учнів є засвоєння саме класичної спадщини. На уроках музики учні знайомляться з кращими зразками української народної музики, фольклору, творами композиторів-класиків, масовими піснями. Важливим завданням музичного виховання в школі є формування, музичної культури учнів в процесі спілкування з музикою, внаслідок чого формуються їхні інтереси, погляди, смаки.

Висновки. Сьогодні навчання дітей відбувається у незвичних для нас умовах. Це виклик не тільки для дітей, сімей, а й для вчителів. У непрості часи

війни діти так само переживають стрес і тривогу. Їх відчуття підсилені тим, що вони не завжди розуміють, що відбувається.

Мистецтво завжди підтримувало та надавало наснаги жити навіть у найскладніші часи. Війна залишила відображення в наших піснях, поезії, прозі, картинах та фотографіях. Росія завжди зазіхала на нашу культуру: заборона друку українською мовою, репресії та розстріляне відродження. Але подолати нас так і не змогла. Ми вистояли тоді, вистоїмо і зараз. Наша зброя – слово, музика, пензлик, фотоапарат, камера. У кожного вона різна, але не менш дієва.

Тому у нинішніх умовах ми повинні перемістити фокус уваги з академічних успіхів на підтримку та нормалізацію психічного стану учнів. Ми всі можемо і повинні долучитись до цього в рамках викладання свого предмету.

Життя творчої людини – це завжди «гойдалки», а в цей складний час іде етап психологічної боротьби, тому що щоденний стрес, виснаження від всіх трагічних новин і розуміння того, що кожен день може бути останнім – робить сильнішим, і ти просто не маєш права опускати руки. Це круто, що навіть в такий час ми співаємо, малюємо, пишемо, граємо і продовжуємо жити, не дивлячись ні на що. Всі у світі дивуються цьому. Тому що ми круті і незламні. Музика лікує і заспокоює. Зараз творчість – це те, що також ідентифікує українців, як націю. Поки є українське мистецтво, в будь-якому прояві, живе український дух.

Древній мислитель Піфагор говорив: «З усіх мистецтв учитель – Музика. Вона сприймається серцями в усі віки!» [2]. Тому керуючись цим висловом, ми несемо найкраще дітям, адже сучасні учні – це майбутнє української нації з її культурною спадщиною. І від учителя залежить, з якими серцями підуть учні у доросле життя.

Література

1. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. Київ: Промінь, 2016. 432 с.
2. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навчальний посібник. Київ: КНУКІМ, 2017. 188 с.

3. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод, посібник. Тернопіль: Навчальна книга, Богдан, 2011. 640 с.

4. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти: підручник. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014 526 с.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ЕФЕКТИВНА ОСВІТА НОВОГО ПОКОЛІННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

О.В.Єфремова,

вчитель початкових класів

Нерубайського академічного ліцею № 1,

Нерубайської сільської ради

Одеського району Одеської області

«Школа має стати місцем, де виховується здорове та компетентне покоління...»

Олена Зеленська

Нова українська школа – основний, базовий компонент освіти, зокрема, функціонування оффлайн та онлайн ресурсів – ціннісних орієнтирів освіти; кардинальне оновлення системи підготовки та супроводу компетентного вчителя. Розвиток інноваційних технологій стає основою масштабних освітніх реформ. Основи освітніх змін, які визначені за Концепцією Нової української школи, пояснюють ідеологію перетворень в освіті, окреслених Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту». В них зазначено про основні напрями її реформування щодо створення нового сучасного освітнього середовища, передумов для інноваційної діяльності, впроваджених новими Державними стандартами всіх рівнів освіти [2].

Освітній процес тільки тоді може вважатися досконалим, якщо він забезпечує не лише успішне задоволення суспільних запитів сьогодення, а й визначає загальні підходи щодо вирішення майбутніх проблем.

Педагогічні нововведення відповідно до особливостей новітніх процесів в освіті повинні охоплювати певні теоретичні блоки понять і принципів, а саме: